Sisäministeriö LAUSUNTO SM2020-00207

RVL Pitkäniitty Matti(SM) 22.07.2020

Viite

Asia
EU/OSA; Hallintovaliokunnan kuuleminen 16.9.2020 klo 12.00; asia EJ 15/2020 vp - E 19/2020 vp

Sisäministeriön rajavartio-osasto lausuu komission tiedonannosta sekä neuvoston suosituksista, jotka koskevat tarpeettoman matkustamisen rajoittamista ulkorajoilla, seuraavaa:

Vapaan liikkuvuuden Schengen-alueen sisällä maasta lähtevään tai maahan saapuvaan ihmiseen ei normaalisti kohdisteta mitään valvontaa, riippumatta siitä onko kyseessä Suomen, toisen EU-maan tai kolmannen kansalaisesta. Koronapandemian rajoittamiseksi useat Schengen-valtiot palauttivat valvonnan sisärajoilleen ja kaikki jäsenvaltiot rajoittivat matkustamista ulkorajoillaan. Rajoituksiin liittyen myös komissio antoi 16.3.2020 tiedonannon, jossa suositettiin jäsenvaltioille EU:hun suuntautuvan tarpeettoman matkustamisen tilapäistä rajoittamista 30 päivän ajaksi (E 19/2020 vp). Komissio jatkoi suositusta 30-päivän jaksoissa 11.6.2020 asti.

Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel esittivät huhtikuussa yhteisen eurooppalaisen etenemissuunnitelmansa covid-19-rajoitusten purkamiseksi. Tiedonannossa suositetaan, että rajoittamistoimenpiteistä luovutaan vaiheittain ja sisärajat avataan koordinoidusti ennen ulkorajoja. Komissio arvioi 8.4.2020 julkaistussa tiedonannossa rajoitusten toimeenpanoa ja suositti, että jäsenvaltiot jatkaisivat rajoituksia toiset 30 päivää, 15.5.2020 asti (EJ 4/2020 vp).

Komissio esitti tiedonannossaan 11.6.2020, että jäsenvaltiot aloittaisivat ulkorajoja koskevien rajoitusten poistamisen koordinoidusti ja vaiheittain 1.7.2020 alkaen. Samalla komissio rohkaisi jäsenvaltioita poistamaan valvonnan sisärajoiltaan. Neuvosto hyväksyi komission ehdotukseen perustuvan ulkorajasuosituksen, jossa määritetään rajoitusten poistamisen kriteerit ja periaatteet. Suosituksen liitteenä on lista kolmansista maista, joiden osalta jäsenmaiden poistaa rajoituksia sekä suositus sallitusta välttämättömästä liikenteestä. Komission tiedonanto ja neuvoston suositukset eivät sido jäsenvaltiota oikeudellisesti.

Neuvoston suositusta on päivitetty epidemiologisen tilanteen perusteella. 15.7.2020 listalta poistettiin Serbia ja Montenegro, 30.7.2020 listalta poistettiin Algeria ja 7.8.2020 listalta poistettiin Marokko. Kiinan kohdalla vastavuoroisuus ei ole toteutunut (tilanne 15.9.2020), jonka vuoksi ulkorajaliikennettä koskevia rajoituksia ei ole poistettu. Listalle ei ole lisätty uusia maita päivitysten yhteydessä.

Suomi pitää hyvänä, että unionin sisällä pyritään harmonisoimaan ulkorajarajoituksiin liittyviä jäsenvaltioiden toimia. Käytännössä neuvoston suositus asettaa hyväksytyn enimmäisrajan jäsenvaltioiden toimille, mutta päätökset rajoituksista luopumisesta ja niiden ajankohdasta tehdään kuitenkin jokaisessa jäsenvaltiossa kansallisesti. Suomessa päätöksen tekee valtioneuvosto.

Kansalliset päätökset sisä- ja ulkorajojen avaamisesta perustuvat ensisijaisesti epidemiologiseen arvioon kyseisen maan tilanteesta. Sisärajavalvonnan poistaminen Suomen ja toisen Schengen-valtion

välisestä liikenteestä poistaa käytännössä samalla myös maahansaapumisrajoituksen kolmannen maan kansalaiselta, joka on ensin saapunut toiseen Schengen-valtioon ja sieltä jatkaa Suomeen. Tästä syystä, ja päätösten mahdollisten riskien arvioimiseksi rajavartio-osasto pitää tärkeänä, että jäsenvaltioilla on käytössä yhdessä koordinoitu lista ulkorajojen avaamisen enimmäistasosta.

Rajavartio-osasto pitää hyvänä, että neuvostossa rajoitusten käsittelyyn on luotu selkeä mekanismi ja keskustelut käydään neuvoston rakenteissa. Ulkorajojen avaamisen tulee tapahtua varovaisuutta noudattaen ja asteittain, koska liikkumisen vapauttaminen lisää tartuntariskiä. Yksittäinen kolmas maa on myös kyettävä poistamaan nopeasti neuvoston suosittamalta lista, mikäli se on välttämätöntä epidemiologisesta syystä.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi